

και μαντριὰ γεμάτα ἀρνιά, και μέσα στο νοσ μου καρ-
φώθηκε ή χωριάτικη φράση :

Καυμένο μουλάρρ, έχε ύπομονή !

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΥΔΙΑ

Μας έξωσε μονάχους
Ή αστροφέγγη βραδιά,
Τών ώκιανών δυο ναύτες
Στήν ήμερη άμμουδιά.

Και μπρός μας πολεμούσαν
Τα σκοτεινά νερά
Στά στήθη τους ν' ανάψουν
Διαμάντια φωτερά.

Μα ξάφνου του πελάγου
Δυνάμωσε ο καημός
Κι' έκοψε τη μιλά μας
βαθύς άνασασμός.

Ώατελισιά του άγώνα
Και τρικυμιά του νοϋ,
Να στολιστεί μ' άστέρια
Όμοια με τ' ουρανού !
Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ.

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

—ΤΑ ΕΡΓΑ του Νικ. Κογεβίνα (Γλαύκου Ποντίου).

Αθήνα 1916. Σελίδες 197.

Ο Ν. Κογεβίνας (1856—1897) στάθηκε γνωρισμένος με το ψευτόνομα «Γλαύκος Πόντιος» στο φιλολογικό κόσμο της περασμένης γενεάς. Μετρούμενα του μεταφράσματα είχαν δημοσιευτεί, όταν εΐτανε στη ζωή, στα περιοδικά της εποχής «Αττικό Μουσείο» και «Εκονογραφημένη Έστία», τις χρονιές 1891—1894. Τώρα στο φροντισμένο τόμο που περιλάβε τα έργα του παρατηρούμε—έξόν από μιὰ πρωτότυπη μελέτη που άφησε άτέλιωτη για «τὸ Βιλλάρ» και τὰ έργα του—μόνο και έλο μεταφράσεις. Του Τιδούλλου και του Γκαίτε έλεγεια, του Σίλλερ τρία τραγούδια, έν άπ' αυτά ο περίφημος «Βουτηχτής» και δυο πεζογραφήματα, του Αίσχύλου, του Μαντζώνη, του Χέυ, του Θεοφράστου και του Φιρεντζουόλα μερικά διαλεγμένα κομάρια, κι άπάνου άπ' όλα τὸ Γκαϊτικό δράμα δλάκερο «Η Ίριγένεια στην Ταυρική».

Ακόλουθος από τους πιό πιστούς της Κερκυραϊκής ποιητικής παράδοσης, φαίνεται πιό πολύ από άλλους τραδηγμένους από τὰ παραδείγματα και τη διδασκαλία του Πολυλά, σά μαθητής που με σεβασμό και θαυμασμό αγάπησε και τίμησε τὸ δρόμο που άνοιξε ο άξιος δάσκαλός του. Μας τὸ δείχνουνε φανερά ή προ-

τίμησή του πρὸς τὰ κλασσικά έργα τών Λατίνων και τῶ Γερμανῶν, ὁ τρόπος του στο μεταχείρισμα τῆς άπλης νεοελληνικής γλώσσας, ή ειλικρίνεια και τὸ φρόντισμα τῆς εργασίας του, ή ακρίβεια στην άπόδοση τοῦ κειμένου κ' ή σπουδή του για τὴ μετρική μορφή.

Ο Κογεβίνας με τὴ μελέτη του για τὸ Βιλλάρ θέλησε νὰ τραδήξῃ τὴν προσοχή στα έργα τών παραγνωρισμένων ὡς τότε, από τοὺς γραμματισμένους τοῦ καιροῦ του, λογογράφων και ποιητῶν που με θερμὴ αγάπη σκύψανε στο πνέμα τῆς γύρα τους ζωῆς και μεταχειριστήκανε στα δημιουργήματά τους τὴν αληθινὴ γλώσσα τοῦ έθνους που διψῶσε τὴν αὐθυπαρέλεια του. Κ' έτσι βρίσκει τὴν εὐκαιρία, τονίζοντας τὴν άπολογία τῆς ἀναγεννημένης μας γλώσσας, νὰ ἐπαινέσῃ τὸ Βιλλάρ για τὴν αγάπη του πρὸς τὸ λαό, για τὴν ἐκφραστικότητα που ζωγωνεῖ τὰ συνθέματά του και για τὴν πολεμική του ἐναντία «στη σχολαστική και ἀντιδημοτική τάση νῆς μαθήσεως και τῆς γλώσσας τών περισσotέρων λογίων μετ' τὴν ὥρα που τοῦ γένους ή κατὰσταση και τὸ μέλλον του απαιτοῦσαν γλήγορον, αληθινὸ και γενικὸ φωτισμὸ και ζωντανὴν διδασκαλίαν τοῦ νοῦ και τῆς καρδιάς». Κι αν κάπου ο Κογεβίνας ξετυλίγοντας θεωρίες κ' ἐπαρμόζοντας μέτρα ιδιαίτερου γούστου, μᾶς φανερώνει αίσθητικά και τεχνικὰ ψεγάδια τοῦ Ἡπειρώτη ποιητῆ, ὅμως θαμᾶζει και ὑψώνει συνολικὰ τὸ ἔργο του σάν κάτι σημαντικὸ, ξεχωριστό, γεμάτο χάρη και πλῆτο.

Ο νεοφανερωτός αὐτός τόμος τών έργων τοῦ Κογεβίνα, σάν καθρέφτης ἀντιλαρίζει τὴ μεταδατική και γόνιμη μεταπολωμική ἐποχή στα Ἑρτάνησα, ἐνῶ στην Ἀθήνα ἀκόμα δὲν εἶχε καρποφορήσει τὸ γενναίον παράδειγμα τοῦ Ψυχάρη. Ἀργότερα δταν μ' έλους τοὺς δισταγμούς και μ' ὅλη τὴν πολεμική καταφρόνια τὸ παράδειγμα ἐκείνο ρίζωσε σὴ συνέλιξη τών νεώτερων ἄξιων λογογράφων και ποιητῶν, συντέλεσε στο συνέχισμα και στο συμπλήρωμα τῆς μεταφραστικῆς με «δημιουργική δύναμη» εργασίας, που τὸ βιβλὸ μᾶτι τοῦ Πολυλά και τών μαθητῶν του θεώρησε ἀπαραίτητη για τὴν πνευματικὴ προκοπή τοῦ έθνους. Έτσι ή νεώτερη μετάφραση τῆς «Ίριγένειας» τοῦ Γκαίτε, συνθεμένη από τὸν Κωσταντῖνο Χατζόπουλο, (1910) δείχνει πόσο προχώρησε ή γλώσσα μας ή δημοτικὴ σὲ γραμματικὴ κανονικάδα, καλτρορυθμία και ἀρμονικότητα, με τὴν ἐπιμονή και τὴν καλλιέργεια ὀδηγημένη από τὸ γνήσιο αἶσθημα τὸ καλλιτεχνικό. Κι ἂ δὲν ἔφτασε ἀκόμα στην τελειότητα ἐκείνη που χαρακτηρίζει άλλες πιό πολύχρονες σὴ σπουδὴ ξένες ζωντανές γλώσσες, ἀξίζει μιὰ σύγκριση τῆς φροντισμένης μετάφρασης τοῦ ίδιου ἔργου από τὸν Κογεβίνα (1888) νὰ φανερώσῃ τὸ βαθμὸ τῆς διαφορᾶς μέσα στα χρόνια που χωρίζουνε τὴν τότε από τὴν τωρινή μας ἐποχή. Δείγμα τρανὸ, που πρέπει νὰ μᾶς κεντρίσῃ τὴν ὀρεξή για δουλειά, φέρνοντας τὴν ἠθική ἐκείνη ἐκανοποίηση που ζητᾶ ο άξιος καλλιτέχνης. Και τί άλλο, παρὰ μίαν ἠθική ἐκανοποίηση ζητοῦσε με τὴν ἀθόρυβη δλης τῆς ζωῆς του ἐργασία ο Κογεβίνας ; Ἄλλοι τοῦ καιροῦ του ξακουσμένοι και σημαντικοί σῆσανε πιὰ.

Δὲν τοὺς ἔσωσε σὴ μνήμη τών κατοπινῶν κανέναν δεσμὸς. Μὰ τὸ ἔργο τοῦ Γλαύκου Ποντίου αν και τόσο ἀργὰ ἀποκαταστημένο, εἶναι ὅλο γεμάτο από ζωή. Κ' ή ζωὴ του κλείνει μιὰ περίοδο ἀναγέννησης για τὰ νέα μας γράμματα, προδρομική τῆς σημερινῆς κί-

νησης καὶ γιὰ τοῦτο ἄξια κάθε εἵδους μελέτης, προσοχῆς καὶ παρατήρησης.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΒΡΑΔΥ

Τοῦ ἀγαπητοῦ μου
Κώστα Κουγκίδη.

Στὴν βραδυὴν ἀπλώνεται ἡρεμία
Τοῦ «Δόξα ἐν ὑψίστοις» ἡ ἁρμονία ...
Τ' ἀγγελουδία προσμένουν σιωπηλὰ
Δὲν κροῦν πλεόν τῖς ἄρπες, ἀπαλά.

Στὴν βραδυὴν ἀπλώνεται ἡρεμία
Τοῦ «Δόξα ἐν Ὑψίστοις» ἡ ἁρμονία ...
Ἀπλώνουν τ' ἀγγελουδία τρυφερά,
Μαβιά, γαλάζια, κόκκινα, φτερά.

Στὴν βραδυὴν ἀπλώνεται ἡρεμία
Τοῦ «Δόξα ἐν Ὑψίστοις» ἡ ἁρμονία ...
Μὲ ματιὰν ὁ Θεὸς εἰρηγεμένη
Τὴν γῆν εὐλογεῖ, τὴν οἰκουμένη.

Στὴν βραδυὴν ἀπλώνεται ἡρεμία
Τοῦ «Δόξα ἐν Ὑψίστοις» ἡ ἁρμονία ...
Καθὼς προσμένω, ὦραϊος, σιωπηλός,
Ματιὰ μου ρίχνει ἀγάτης, ὁ Θεός.

2Σ τὸ φίλο μου Σαράντη
Ἀρχέλαο.

Μακρὰ ἀπ' τὴν ἀνυπόφορη ἀνθρώπινη κακία
Πεταλουδούλα νάτανε ἡ ψυχούλα μου ἡ γλυκεῖα

Μὲ τῶν ἀνθῶν νὰ τρέφεται τὴν τρυφερὴ εὐωδία
Σὲ κρίνο ν' ἀποκοιμηθῇ νὰ μὴν ξυπνήσῃ πιά.

Ὡς νάταν ἡ ψυχούλα μου σὰν γλάρος ν' ἀρμενίζει
Ψηλὰ ἀπὸ τὸν τραγουδιστὴν ὠραῖον ὠκεανὸ
Καὶ πεθαμένη μιὰν αὐγὴ πάνου σ' ἀφροῦς ν' ἀνθίζει
Σμίγοντας τὸν περήφανο τ' ὠκεανοῦ σκοπὸ
(Ἀπὸ τὸ Ε'. βιβλίο).

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

„Ο ΣΥΝΕΤΟΣ“

«Φίλε Νουμᾶ»

Αὐτὲς τῖς ἡμέρες τῖς πονηρές, τῖς γεμάτες πίκρες
κ' ἀμφιβολίες, ξεφυλίζοντας τὸν περσινὸ τόμο τοῦ
«Νουμᾶ» διάβασα στὴ σελίδα 105 ἓνα ἄρθρο τοῦ κ. Ἀγ.
Βαμβέτσου (Α' Τρανοῦ) ποὺ ἔχει γιὰ τίτλο τὴν πα-
ραίνεση «Ὅλοι στὸ πλευρὸ τοῦ συνετοῦ Βασιλιά».
Ὁ κ. Β. κρίνει καὶ προφητεύει ἐκεῖ μέσα, στὸ ἄρθρο
τον αὐτό, καὶ πολλὲς ἀπὸ τῖς προφητείες του βγήκανε
σωστές. Μὰ δὲν πρόκειται τώρα γιὰ κρίσεις καὶ γιὰ
προφητείες· πρόκειται γιὰ τὸ χαρακτηρισμὸ ποῦδωσε
στὸ Βασιλιά μας καὶ τὸν εἶπε ΣΥΝΕΤΟ, καὶ ποὺ
βγήκε ἀληθινὸς πέρα πέρα—καὶ πρόκειται ἀκόμα καὶ
τὴν παραίνεσίν του ποὺ ἔχουμε χοεὸς ὅλοι νὰ τὴν ἀ-
κολουθήσουμε. Ὅλοι μας λοιπὸν στὸ πλευρὸ τοῦ ΣΥ-
ΝΕΤΟΥ μας Βασιλιά. Αὐτὸς ἂς ἀποφασίσῃ καὶ μεῖς
ἂς τὸν ἀκολουθήσουμε.

Δικώσσουν

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΡΩΣΣΙΚΟΝ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΔΑΝΔΙΟΝ 5 1/2%

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΕΙΡΑ 1916, ΡΟΥΒΛΙΑ 3.000.000.000

ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ ΡΟΥΒΛΙΩΝ 100 ΒΑ ΚΑΤΑΒΛΗΘΟΥΝ ΡΟΥΒΛΙΑ 95

ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΤΙΜΗ ΡΟΥΒΛΙΟΥ

Δρ. 2,65

ΣΗΜΕΡΙΝΗ

κάτω τῶν » 1,65

Αἱ ἐγγραφαὶ γίνονται παρὰ τῇ ΛΑΪΚῃ ΤΡΑΠΕΖῃ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, καὶ
παρὰ τοῖς Ἀνταποκριταῖς αὐτῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας.

Κατώτατον ὄριον ἐγγραφῆς ρουβλίου 50.

Ζητήσατε ἀπὸ τὴν ΛΑΪΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ τὸ λεπτομερές πρόγραμμα τῆς ἐκδόσεως.